

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Протокол № 1 від 28.08.2025

Голова вченої ради

О. В. Яковлева

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ (ТРЕНІНГ)

ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА

СИЛАБУС

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Реабілітаційна психологія»

Ю.І. Лановенко, 2025 рік

lanovenko@kibit.edu.ua

А.В. Шафорост, 2025 рік

shaforost@kibit.edu.ua

СХВАЛЕНО

Кафедра психології

Протокол № 1 від 28.08.25

Зав. каф. *Ланов* Ю. І. Лановенко

Київ 2025

Силабус вибіркової освітньої компоненти ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ (ТРЕНІНГ) для студентів освітньої програми «Реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини».

Розробники: Ю. І. Лановенко, канд. психол. наук, доцент, завідувач кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій; А. В. Шафорост, магістр практичної психології, викладач кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій.

Силабус затверджений на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри Ю. І. Лановенко

© Ю. І. Лановенко, А. В. Шафорост 2025 рік
© КІБІТ, 2025 рік

1. Анотація курсу

Місце «Емоційний інтелект (тренінг)» в програмі навчання: дисципліна відноситься до вибіркової освітньої компоненти професійної підготовки.

Засоби оцінювання – проміжні завдання, підсумковий залік, який здійснюється за заліковими білетами (тестовими завданнями).

Форма навчання	Семестр	Кредити ECTS	Години	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Екзамен
Денна	2	4	120		36	82	2
Заочна	2	4	120		20	98	2

Мова навчання: українська.

Передреквізити – Загально-психологічні засади психореабілітації, Професійно-особистісний спецпрактикум, Перша психологічна допомога, Психореабілітація психосоматичних розладів, Психореабілітація психічних розладів.

Постреквізити – Групи психореабілітаційної підтримки, Сучасні напрями психореабілітаційної роботи, Онлайн-психореабілітація та цифрові інструменти, Психологічна підтримка сім'ї в процесі реабілітації, Психореабілітація залежностей, Реабілітаційна казкотерапія та арт-терапія.

2. Мета курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні механізми перцепції, ідентифікації, вербалізації, усвідомлення та осмислення емоцій, а також принципи, алгоритми та практичні інструменти роботи з емоційними станами, включаючи амбівалентні та фрустровані емоції, з використанням вербальних, образних та тілесних технік, що спрямовані на трансформацію дезадаптивних переживань та досягнення емоційного благополуччя.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок з розвитку емоційного інтелекту, що включає здатність до ефективного розпізнавання, розуміння, управління власними та чужими емоціями, а також їх трансформації для підвищення особистісної ефективності, психологічного благополуччя та гармонізації міжособистісних взаємодій.

Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні освоїти наступні **компетентності**:

- ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 09. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК 02. Здатність здійснювати первинну психологічну оцінку емоційного, когнітивного та поведінкового стану особистості.

СК 03. Здатність застосовувати ключові принципи та техніки для підтримки особистості в складних життєвих, кризових та екстремальних ситуаціях.

СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково-верифікованих методів та технік.

СК 07. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 08. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 09. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 14. Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності.

СК 16. Здатність застосовувати психологічні технології, спрямовані на відновлення психоемоційного стану, соціальної активності, когнітивних функцій і самостійності клієнтів.

До програмних результатів навчання віднесено:

ПРН 01. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 04. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 05. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 08. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 09. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 13. Визначати психічні, когнітивні та емоційні потреби клієнтів у процесі реабілітації, адаптації та соціалізації.

ПРН 14. Розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації з урахуванням медичних, психологічних і соціальних факторів.

Програма навчальної дисципліни складається з 3-х змістових модулів та 9-и тем.

3. План тренінгових занять та завдання до СРС

Основний підручник цього курсу – Дерев'янка, С. П. Психологія емоційного інтелекту: Навчально-методичні рекомендації. Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. 80 с.

Змістовий модуль 1. Емоційний інтелект та базові консультативні навички

Тренінгове заняття 1.

Міні-лекція. Вступ до емоційного інтелекту: базові концепції та моделі.

1. Визначення емоційного інтелекту та його роль у професійній діяльності психолога.
2. Огляд основних моделей емоційного інтелекту.
3. Етапи обробки емоцій: від перцепції до осмислення.

Практична частина. Розпізнавання та вербалізація емоцій: базові навички.

1. Вправи на ідентифікацію емоцій за невербальними ознаками.
2. Симуляційні рольові ігри: тренування вербалізації власних та чужих емоційних станів.
3. Аналіз та обговорення типових труднощів у вербалізації емоцій.

СРС 1.

1. Ознайомитися з визначеннями термінів: перцепція, ідентифікація, вербалізація, усвідомлення, осмислення емоцій, емоційний тезаурус.
2. Провести самоспостереження протягом дня: зафіксувати 5-7 різних емоційних станів, що виникали, спробувати їх ідентифікувати та вербалізувати.
3. Записати результати самоспостереження у форматі психологічного щоденника (емоція, інтенсивність, насиченість, глибина – усе за шкалою від 0 до 10, ситуація).
4. Прикріпити результати в письмовому вигляді (есе) у гугл-клас.

Література:

1. Костиця І. В. Емоційний інтелект для ефективного лідерства. *Лідери XXI століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 вересня 2018 р. Харків. НТУ "ХПІ", 2018. – С. 99-101. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/40471>
2. Коструба Н., Журба М. Емоційний інтелект як чинник ментального здоров'я. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*. 2024. № 4(46). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-1286-1297](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-1286-1297)
3. Перепелюк Т. Д. Емоційний інтелект: емпатійний дискурс. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. № 3. С. 98–102. URL: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.3.15>

Тренінгове заняття 2.

СРС 2. Рефлексія власного досвіду вербалізації емоцій.

Міні-лекція. Перцепція та ідентифікація емоцій: теоретичні аспекти.

1. Значення вербалізації для усвідомлення емоційних станів.
2. Використання емоційно забарвлених слів.
3. Феномени, пов'язані з труднощами вербалізації (алекситимія, емоційна тупість).
4. Поняття осмислення емоцій та емоційної референтності.

Практична частина.

Відпрацювання техніки «Пряме питання» та «Відображення почуттів».

1. Практичні вправи з формулювання прямих питань клієнту щодо його емоційних станів.
2. Симуляційні діалоги: відображення почуттів клієнта, якщо йому важко вербалізувати їх самотійно.
3. Аналіз діалогів та зворотний зв'язок щодо ефективності застосування технік.

Література:

1. Васьківська, С. *Основи психологічного консультування*. Київ: Ніка-Центр, 2011. 424 с.
2. Митник, О. Я., Томаржевська, І. В. *Психологічне консультування: Навчально-методичне забезпечення курсу*. Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2015.
3. *Розвиток особистості в різних умовах соціалізації*: колективна монографія / за ред. Л. О. Калмикової, Г. О. Хомич. Київ: Видавничий дім «Слово», 2016. 472 с.

Тренінгове заняття 3.

Міні-лекція. Приєднання почуттів та психофізіологічні патерни емоцій.

1. Поняття психофізіологічного патерну емоції та його діагностичне значення.

1. Пригадати 2-3 ситуації зі свого життя, коли було складно вербалізувати власні емоції.
2. Проаналізувати ці ситуації, визначаючи можливі причини труднощів.
3. Записати свої роздуми у психологічний щоденник.
4. Сформулювати 3-5 питань, які могли б допомогти вам або іншій людині краще вербалізувати емоції в подібних ситуаціях.
5. Усі свої висновки у формі презентації або есе потрібно прикріпити до гугл-класу.

СРС 3. Локалізація емоцій у тілі: самодослідження.

1. Протягом дня відслідковувати виникнення емоцій та їхні тілесні прояви.
2. Зафіксувати 3-5 різних емоцій (вказати їх характеристики,

2. Механізм приєднання почуттів психолога до почуттів клієнта.
3. Значення конгруентності почуттів психолога при приєднанні.

Практична частина. Техніка

«Приєднання почуттів»:

відпрацювання та аналіз.

1. Практичні вправи на приєднання до почуттів клієнта у двоетапній схемі.
2. Рольові ігри: відтворення діалогів з приєднанням почуттів. Аналіз конгруентності почуттів психолога та її впливу на процес взаємодії.

- зокрема, інтенсивність, насиченість, глибину – усе за шкалою від 0 до 10, вказавши їх тілесну локалізацію (де відчувається в тілі), та короткий опис відчуттів та їх характеристики (інтенсивність, насиченість, глибина – усе за шкалою від 0 до 10), додати контекст ситуації.
3. Підготувати короткий звіт (200-300 слів) про виявлені зв'язки між емоціями та тілесними відчуттями, включаючи особисті висновки.
 4. Письмову роботу прикріпити до гугл-класу.

Література:

1. Шафорост А. В. Емоційний інтелект як особистісний ресурс. *Сучасні вектори відновлення та розвитку України на засадах сталості та безпеки*. 2023. URL: https://doi.org/10.54929/conf_21_11_2023-18-08 (дата звернення: 17.04.2025).
2. Хомич, Г. О. *Спеціальні сфери консультування*: Навч. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2014. 172 с.
3. Хомич, Г. О., Ткач, Р. М. *Основи психологічного консультування*: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2004. 152 с.

Змістовий модуль 2. Методи роботи зі складними емоційними станами

Тренінгове заняття 4.

Міні-лекція. Емоційна

амбівалентність та заблоковані емоції.

1. Визначення емоційної амбівалентності та її роль у стимулюванні активності.
2. Сутність «заблокованої емоції» та її зв'язок з когнітивно-афективною обмеженістю.
3. Феномени «дистресовий стереотип», «теплова смерть почуттів», «шокові емоції», «холодна поза».

СРС 4. Дослідження емоційної амбівалентності.

Напишіть невелике есе, де:

1. Пригадати ситуацію зі свого життя, коли ви відчували емоційну амбівалентність.
2. Описати цю ситуацію та полярні емоції, які ви відчували.
3. Проаналізувати, як ця амбівалентність впливала на вашу поведінку чи прийняття рішень.
4. Підготувати короткий аналіз (250-350 слів), включаючи роздуми про те, чи була ця амбівалентність

Практична частина. Робота з амбівалентністю та «розшифрування» заблокованих емоцій.

1. Вправи на виявлення амбівалентних станів у представлених кейсах.
2. Практикум з «розшифрування» заблокованих емоцій та пошуку їхнього змісту.
3. Визначення незадоволених потреб або цінностей, що стоять за емоційними блоками.

Література:

1. Лановенко, Ю. І. «Тренажер» для емоційного інтелекту. *Перспективи розвитку сучасної психології* : зб. наук. пр. Переяслав, 2025. Вип. 16. С. 249–253.
2. Краснобаєва-Чорна, Ж. В. Психофізіологічний патерн емоції презирства: Актуалізація інваріантних ознак в українській фразеології. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*, 2021, Т. 56, Арт. 2238. DOI: <https://doi.org/10.11649/sfps.2238>.
3. Черкас Н. Семантичне поле емоції. *Impatto dell'innovazione sulla scienza: aspetti fondamentali e applicati*. 2020. URL: <https://doi.org/10.36074/26.06.2020.v2.37>
4. Петренко, Є. М. До проблеми вербалізації емоцій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, 2018, № 37, Т. 4. 81-84.

Тренінгове заняття 5.

Міні-лекція. Фокусування переживань та незадоволені потреби.

1. Процес фокусування переживань: поглиблене дослідження особистості та її емоцій.
2. Зв'язок заблокованої емоції з незадоволеною потребою/цінністю.
3. Значення «підкреслення» для уточнення відчуттів.

Практична частина. Фокусування переживань та робота з тілесними відчуттями.

1. Практичні вправи на фокусування уваги на клієнтові та його емоційних переживаннях.

стимулом до активності, чи, навпаки, блокувала її.

5. Заповнити емоційний щоденник.
6. Прикріпити результати роботи в гугл-клас.

СРС 5. Аналіз незадоволених потреб заблокованих емоцій.

1. Вибрати фрагмент художнього твору (книги, фільму, пісні), де персонаж переживає сильну, можливо, заблоковану емоцію.
2. Ідентифікувати цю емоцію та спробувати припустити, яка незадоволена потреба чи цінність може стояти за нею.
3. Підготувати письмовий аналіз, де обґрунтувати свою гіпотезу та описати, як емоція, на вашу думку, «захистила» персонажа.
4. Заповнити емоційний щоденник.
5. Прикріпити роботу до гугл-класу.

2. Техніки локалізації емоцій в тілі та використання "підкреслення".
3. Робота з невербальними реакціями клієнта як джерелом інформації.

Література:

1. Шайхлісламов, З. Р., Горбенко, В. Ю. Теоретичні підходи визначення копінг-стратегії поведінки особистості // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія, 2023, Т. 34 (73), № 1. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2023.1/11>.
2. Психологія переживання подій: зб. наук. пр. / за ред. М. В. Папучі. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 190 с. ISBN 978-617-527-235-0.
3. Тохтамиш, О. Стратегія фокусування на вирішенні в консультативній соціальній роботі // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота, 2017, № 2 (2). Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Oleksandr-Tokhtamysh/publication/334039206_SOLUTION-FOCUSED_COUNSELING_IN_SOCIAL_WORK/links/646d25e4cde97a39292b639e/SOLUTION-FOCUSED-COUNSELING-IN-SOCIAL-WORK.pdf.

Змістовий модуль 3. Інноваційні техніки та алгоритми психологічної допомоги

Тренінгове заняття 6.

Міні-лекція. Теоретичні основи образної роботи з емоціями.

1. Принципи роботи з образами в психологічному консультуванні.
2. Мета трансформації образу як інструменту звільнення від негативної сили почуття.
3. Зв'язок образів з тілесними відчуттями та їх значення у процесі роботи.
4. Роль відео як каталізатора для створення образу.

Практична частина. Вступ до образної роботи: створення та проговорювання образу.

1. Практична вправа «Створення образу, що символізує почуття» після перегляду відео-фрагменту.
2. Проговорювання образу: деталізація екстра-, інтро-,

СРС 6. Створення та проговорювання образу емоції.

1. Вибрати одну емоцію, яку ви хотіли б дослідити (наприклад, смуток, радість, роздратування).
2. Створити образ цієї емоції: як вона виглядає, якого кольору, форми, розміру, де локалізується в тілі.
3. Письмово проговорити свій образ, деталізуючи всі відчуття.
4. Зафіксувати у психологічному щоденнику початковий образ та супутні тілесні відчуття.
5. Результати роботи прикріпити до гугл-класу.

пропріосенсорних та емоційних відчуттів.

3. Відпрацювання питань для занурення клієнта у стан переживання образу (включаючи техніки уповільнення мови та заплющення очей).

Література:

1. Титаренко, О. Психологічні особливості роботи з образом Я засобами арт-терапії. *Науковий вісник ХДУ, Серія Психологічні науки*, 2018, Т. 1, № 1. <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/307>.
2. Діжурко, Н. В., Легка, А. І. Розвиток психологічної стійкості в роботі з образами та візуалізацією в умовах воєнних дій. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2023, № 1, С. 18. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-1-3>.
3. Гриник, І. Я., Хавула, Р. М. Феномен образу в психологічній науці: аналітичний погляд, сутність та особливості прояву. *Габітус*, 2022, Вип. 37, С. 85–89. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.37.15>.
4. Басюк, Н. А. *Емоційний інтелект і психічне здоров'я учасників освітнього процесу*: навч. посіб. Житомир, 2024. 140 с.

Тренінгове заняття 7.

Міні-лекція. Механізми трансформації образу: спонтанні та керовані зміни.

1. Аналіз двох шляхів розвитку подій: коли дія відбувається спонтанно і коли образ залишається статичним.
2. Робота з бажанням (мотивом) клієнта: "не хочу змінювати" vs "хочу змінити".
3. Можливі результати образної роботи.

Практична частина. Трансформація образу в роботі з емоціями.

1. Відпрацювання сценаріїв, де образ змінюється спонтанно: як підштовхувати клієнта до продовження дії.
2. Методи роботи з «статичним» образом: як працювати через бажання клієнта.

СРС 7.

1. Трансформація власного образу емоції.
2. Вибрати одну «неприємну» емоцію, яку ви хотіли б дослідити (наприклад, тривога, розчарування).
3. Створити образ цієї емоції (кроки аналогічні як у СРС 6).
4. Спробувати уявити, як цей образ може трансформуватися (змінити колір, форму, розмір, розчинитися, перетворитися на щось інше), візуалізуючи дії.
5. Зафіксувати у психологічному щоденнику початковий образ, процес трансформації та кінцевий образ, а також тілесні відчуття, що супроводжували цей процес.
6. Результати роботи прикріпити до гугл-класу.

3. Рольові ігри: трансформація образу, робота з мотивами клієнта («не хочу» і «хочу змінювати»).

Література:

1. Кухарчук, Н. Теоретичний аналіз проблеми амбівалентності в психологічних дослідженнях. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки*, 2021, Вип. 14 (59), С. 31–39. DOI: [https://doi.org/10.31392/npu-pc.series12.2021.14\(59\).04](https://doi.org/10.31392/npu-pc.series12.2021.14(59).04).
2. Діжурко, Н. В., Легка, А. І. Розвиток психологічної стійкості в роботі з образами та візуалізацією в умовах воєнних дій. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2023, № 1, С. 18. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-1-3>
3. Гриник, І. Я., Хавула, Р. М. Феномен образу в психологічній науці: аналітичний погляд, сутність та особливості прояву. *Габітус*, 2022, Вип. 37, С. 85–89. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.37.15>

Тренінгове заняття 8.

Міні-лекція. Повний алгоритм роботи психолога з емоційними станами клієнта.

1. Детальний розбір покрокового алгоритму: від перегляду відео до виходу на потреби.
2. Взаємозв'язок усіх етапів алгоритму.
3. Ситуація, коли клієнт «хоче залишити» емоцію без змін.

Практична частина.

Відпрацювання комплексного алгоритму роботи психолога з емоціями.

1. Покрокове застосування алгоритму на прикладі змодельованих клієнтських кейсів (метод «акваріуму»).
2. Відпрацювання навичок плавного переходу між етапами алгоритму (відео -> образ -> дія -> потреба).
3. Моделювання ситуацій, що потребують надання клієнту «дозволу» на дії у світі фантазій.

Література:

СРС 8. Аналіз консультативного діалогу за алгоритмом.

1. Знайти/ запропонувати свій приклад короткого консультативного діалогу (1-2 сторінки).
2. Проаналізувати діалог з точки зору застосування (або відсутності) елементів вивченого алгоритму роботи психолога з емоціями.
3. Підготувати письмовий аналіз, де висвітлити виявлені етапи алгоритму та запропонувати, як можна було б покращити діалог, використовуючи повний алгоритм.
4. Заповнити психологічний щоденник.
5. Прикріпіть результати роботи в гугл-клас.

1. Прахова С. А., Шумейко А. І. Поняття «фрустрація»: сутність, структура та особливості трактування у психологічних дослідженнях. Актуальні проблеми психології в закладах освіти. 2022. Т. 1. С. 163–168. URL: <https://doi.org/10.31812/psychology.v1i.7585>
2. Мул С. Фрустрація як проблема психічного стану особистості. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: психологічні науки. 2020. Т. 12, № 1. С. 193–203. URL: <https://doi.org/10.32453/5.v12i1.146>
3. Новак, А. А. Шлях до стійкості: формування фрустраційної толерантності у молоді засобами позитивної психотерапії // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія, 2024, № 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.2/14>

Тренінгове заняття 9.

Міні-лекція. Етичні принципи та техніка безпеки у роботі з емоціями.

1. Ключові принципи техніки безпеки: акцент на відчуттях у тілі, збереження спокою психолога.
2. Категоричні заборони.
3. Особливості надання «дозволу» на дії, що протидіють соціальним нормам.
4. Протоколи дій у випадку руйнівних бажань клієнта або погіршення фізичного самопочуття.
5. Показники завершення роботи з образом.

Практична частина. Відпрацювання комплексного алгоритму роботи психолога з емоціями.

1. Аналіз ситуацій, що потребують неухильного дотримання техніки безпеки.
2. Відпрацювання реакцій психолога на інтенсивні або критичні стани клієнта.
3. Дискусія: обговорення "що не можна робити психологу" у контексті етичних норм та безпеки.

СРС 9.

1. Рефлексія етичних дилем та технік безпеки.
2. Уявити або знайти опис ситуації, де психолог міг би зіткнутися з етичною дилемою або потребою застосувати техніку безпеки (наприклад, клієнт відчуває паніку або висловлює агресивні фантазії).
3. Описати цю ситуацію та запропонувати план дій психолога, спираючись на вивчені правила та рекомендації з техніки безпеки.
4. Підготувати короткий етичний кейс-аналіз, де обґрунтувати свої рішення з позиції етики та безпеки, спираючись на матеріал курсу.
5. Заповнити психологічний щоденник.
6. Прикріпіть результати роботи в гугл-клас.

Література:

1. *Екзистенційна та гуманістична психологія*: навч. посібник / І. М. Зварич, Г. В. Чуйко, Т. А. Колтунович ; за наук. ред. В. Г. Панка. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. 496 с.
2. Грандт, В. В. *Психологія травмуючих ситуацій*: Навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Психологія» освітньо-професійної програми «Психологія». Запорізький національний університет, 2024.
3. Гридковець, Л., Вебер, Т., Журавльова, Н., Запорожець, О., Климишин, О., Креймейер, Д., Мокроусова, А., Пророк, Н., Сиротич, Н., Сіренко, Т., Царенко, Л., Шапошник, Н. *Основи реабілітаційної психології: Подолання наслідків кризи*. Навчальний посібник. Київ, 2018. <https://www.osce.org/files/f/documents/4/d/430841.pdf>.
4. Хомич, Г. О., Ткач, Р. М. *Основи психологічного консультування*: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2004. 152 с.

План занять та СРС для заочної форми

Тренінгове заняття 1.

Міні-лекція. Емоційний інтелект: ключові особливості в роботі психолога.

1. Емоційний інтелект та особистість.
2. Емоційні переживання як терапевтичний інструмент.
3. Робота з негативними емоціями клієнта: особливості.

Практична частина. Робота з негативними емоціями.

1. Перегляд відео.
2. Рефлексія:
 - під час перегляду фіксуйте свій емоційний стан, зверніть увагу на полярні емоції, а також емоції, які «недоречні» в цій ситуації;
 - зверніть увагу на свою реакцію: інтенсивність, яскравість, насиченість, глибина;
 - що ця емоція для вас означає?
 - чому ця емоція може бути небезпечною для вас?

СРС 1. Психологічний щоденник:

1. Принаймні 1 раз на тиждень відслідковуйте свої емоції: називайте їх, оцінюйте від 0 до 10 (інтенсивність, насиченість, глибина);
2. Опишіть причини/ситуації, які викликають у вас ті чи інші емоції;
3. Про що ця емоція інформує? Для чого це переживати? Який сенс має ця емоція для Вас?
4. Результати рефлексії фіксуйте у психологічному щоденнику.

- про що вас інформує ця емоція?
- 3. Робота в парах, один виступає клієнтом другий – консультантом.
- 4. Рефлексія щодо:
 - свого стану як клієнта і консультанта;
 - свого стану зараз, одразу після виконаної роботи;
 - що стало відкриттям;
 - із якими труднощами стикнулися;
 - що вдалося найкраще і найгірше;
 - очікування від себе та партнера по завданню до виконання і отриманні результати після.

Література:

1. Костиця І. В. Емоційний інтелект для ефективного лідерства. *Лідери XXI століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 вересня 2018 р. Харків. НТУ "ХПІ", 2018. – С. 99-101. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/40471>
2. Коструба Н., Журба М. Емоційний інтелект як чинник ментального здоров'я. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*. 2024. № 4(46). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-1286-1297](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-1286-1297)
3. Перепелюк Т. Д. Емоційний інтелект: емпатійний дискурс. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. № 3. С. 98–102. URL: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.3.15>
4. Шафорост А. В. Емоційний інтелект як особистісний ресурс. *Сучасні вектори відновлення та розвитку України на засадах сталості та безпеки*. 2023. URL: https://doi.org/10.54929/conf_21_11_2023-18-08

Тренінгове заняття 2.

Міні-лекція. Консультативне інтерв'ю в контексті роботи з емоційним інтелектом.

1. Навички розпізнавання емоційних переживань: пряме запитання.
2. Відображення почуттів (емпатійна відповідь).
3. Приєднання до емоцій клієнта.

СРС 2. Психологічний щоденник:

1. Принаймні 1 раз на тиждень відслідковуйте свої емоції: називайте їх, оцінюйте від 0 до 10 (інтенсивність, насиченість, глибина).
2. Опишіть причини/ситуації, які викликають у вас ті чи інші емоції.

Практична частина. Відпрацювання навичок в консультуванні в контексті емоційного інтелекту.

1. Перегляд відео.
2. Рефлексія:
 - під час перегляду фіксуйте свій емоційний стан, зверніть увагу на полярні емоції, а також емоції, які «недоречні» в цій ситуації;
 - зверніть увагу на свою реакцію: інтенсивність, яскравість, насиченість, глибина;
 - що ця емоція для вас означає?
 - чому ця емоція може бути небезпечною для вас?
 - про що вас інформує ця емоція?
3. Робота в парах, один виступає клієнтом другий – консультантом. В ролі консультанта відпрацьовуються тільки три різновиди запитань:
 - пряме питання
 - відображення почуттів
 - приєднання почуттів.
5. Рефлексія щодо:
 - свого стану як клієнта і консультанта;
 - свого стану зараз/ одразу після виконаної роботи;
 - очікування від себе та партнера по завданню до виконання і отриманні результати після.
4. Вправа «Прогресивна м'язова релаксація за Джекобсоном».
3. Про що ця емоція інформує? Для чого це переживати? Який сенс має ця емоція для Вас?
4. Результати рефлексії фіксуйте у психологічному щоденнику.

Література:

1. Митник, О. Я., Томаржевська, І. В. *Психологічне консультування: Навчально-методичне забезпечення курсу*. Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2015.
2. Васьківська, С. *Основи психологічного консультування*. Київ: Ніка-Центр, 2011. 424 с.

3. *Розвиток особистості в різних умовах соціалізації*: колективна монографія / за ред. Л. О. Калмикової, Г. О. Хомич. Київ: Видавничий дім «Слово», 2016. 472 с.
4. Хомич, Г. О. *Спеціальні сфери консультування*: Навч. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2014. 172 с.
5. Хомич, Г. О., Ткач, Р. М. *Основи психологічного консультування*: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2004. 152 с.

Тренінгове заняття 3.

Міні-лекція. Робота з образом як інструментом активації емоційного інтелекту.

1. Образ у психологічному консультуванні.
2. Особливості роботи з образом
3. Техніка безпеки психолога під час роботи з образом.

Практична частина. Робота з образом.

1. Перегляд відео.
2. Рефлексія.
3. Робота в парах, один виступає клієнтом другий – консультантом.
 - інструкція клієнтові: «Уявіть собі образ (символ), на що схожі зараз ваші почуття і зафіксуйте його».
 - інструкція консультанту: «Запропонуйте клієнту проговорити свій образ. Обов'язково акцентуйте увагу на тілесних відчуттях (екстра-, інтро-, пропріосенсорних). Доведіть клієнта або до “розрядки образу”, або до “зміни образу”».
4. Прикріпити до Гугл-класу запис роботи в парі і зворотній зв'язок (психологічний щоденник) після заняття.

СРС 3.

1. Опрацювати «техніку безпеки»: основний акцент – відчуття в тілі.
2. Психологічний щоденник:
 - принаймні 1 раз на тиждень відслідковуйте свої емоції: називайте їх, оцінюйте від 0 до 10 (інтенсивність, насиченість, глибина);
 - опишіть причини/ситуації, які викликають у вас ті чи інші емоції;
 - про що ця емоція інформує? Для чого це переживати? Який сенс має ця емоція для Вас?
 - результати рефлексії фіксуйте у психологічному щоденнику.
 - проаналізуйте записи із минулого і теперішнього заняття. Чи щось змінилося? Що б хотілося проаналізувати глибше? Як навичка роботи з образом може допомогти у цьому?

Література:

1. Титаренко, О. Психологічні особливості роботи з образом Я засобами арт-терапії. *Науковий вісник ХДУ, Серія Психологічні науки*, 2018, Т. 1, № 1.

<https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/307>.

2. Лановенко, Ю. І. «Тренажер» для емоційного інтелекту. *Перспективи розвитку сучасної психології* : зб. наук. пр. Переяслав, 2025. Вип. 16. С. 249–253.
3. Діжурко, Н. В., Легка, А. І. Розвиток психологічної стійкості в роботі з образами та візуалізацією в умовах воєнних дій. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2023, № 1, С. 18. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-1-3>.
4. Гриник, І. Я., Хавула, Р. М. Феномен образу в психологічній науці: аналітичний погляд, сутність та особливості прояву. *Габітус*, 2022, Вип. 37, С. 85–89. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.37.15>.

Тренінгове заняття 4.

Міні-лекція. Амбівалентні емоції

1. Поняття емоційних патернів.
2. Амбівалентність емоцій.
3. Форми амбівалентності в консультуванні.

Практична частина. Робота з амбівалентними емоціями.

1. Перегляд відео.
2. Рефлексія.
3. Робота в парах, один виступає клієнтом другий – консультантом.
Консультант:
 - 1) визначає форму амбівалентності.
 - 2) допомагає клієнтові ідентифікувати емоції.
 - 3) виходить на потреби клієнта.
4. Прикріпити до Гугл-класу запис роботи в парі і зворотній зв'язок (психологічний щоденник) після заняття.

СРС 4. Психологічний щоденник:

1. Принаймні 1 раз на тиждень відслідковуйте свої емоції: називайте їх, оцінюйте від 0 до 10 (інтенсивність, насиченість, глибина).
2. Опишіть причини/ситуації, які викликають у вас ті чи інші емоції.
3. Про що ця емоція інформує? Для чого це переживати? Який сенс має ця емоція для Вас?
4. Результати рефлексії фіксуйте у психологічному щоденнику.
5. Порівняйте теперішні записи із минулими. Що змінилося? Прослідкуйте, чи є амбівалентні емоції. Якщо є, опрацюйте їх у парі з однокласником за алгоритмом, відео зустрічі прикріпіть до Гугл-класу.

Література:

1. Краснобаєва-Чорна, Ж. В. Психофізіологічний патерн емоції презирства: Актуалізація інваріантних ознак в українській фразеології. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*, 2021, Т. 56, Арт. 2238. DOI: <https://doi.org/10.11649/sfps.2238>.
2. Кухарчук, Н. Теоретичний аналіз проблеми амбівалентності в психологічних дослідженнях. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки*, 2021, Вип. 14 (59), С. 31–39. DOI: [https://doi.org/10.31392/npu-nc.series12.2021.14\(59\).04](https://doi.org/10.31392/npu-nc.series12.2021.14(59).04).

3. Черкас Н. Семантичне поле емоції. *Impatto dell'innovazione sulla scienza: aspetti fondamentali e applicati*. 2020. URL: <https://doi.org/10.36074/26.06.2020.v2.37>
4. Петренко, Є. М. До проблеми вербалізації емоцій // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, 2018, № 37, Т. 4. 81-84.
5. Басюк, Н. А. *Емоційний інтелект і психічне здоров'я учасників освітнього процесу*: навч. посіб. Житомир, 2024. 140 с.

Тренінгове заняття 5.

Міні-лекція. Фрустрація

1. Фрустрація як переживання та як експресія.
2. Розшифрування фрустрації: які кроки психолога?
3. Захисні механізми та фрустрація: прояви в клієнтів.

Практична частина. Робота з фрустрацією.

1. Перегляд відео.
2. Рефлексія.
3. Робота в парах, один виступає клієнтом другий – консультантом. Мета роботи – знайти, що блокує неприємну емоцію.
4. Прикріпити до Гугл-класу запис роботи в парі і зворотній зв'язок (психологічний щоденник) після заняття.

СРС 5. Психологічний щоденник:

1. Принаймні 1 раз на тиждень відслідковуйте свої емоції: називайте їх, оцінюйте від 0 до 10 (інтенсивність, насиченість, глибина).
2. Опишіть причини/ситуації, які викликають у вас ті чи інші емоції.
3. Про що ця емоція інформує? Для чого це переживати? Який сенс має ця емоція для Вас?
4. Результати рефлексії фіксуйте у психологічному щоденнику. Порівняйте теперішні записи із минулими. Що змінилося?
5. Прослідкуйте, чи є фрустрація. Проаналізуйте, які захисні механізми активуються?

Література:

1. Прахова С. А., Шумейко А. І. Поняття «фрустрація»: сутність, структура та особливості трактування у психологічних дослідженнях. *Актуальні проблеми психології в закладах освіти*. 2022. Т. 1. С. 163–168. URL: <https://doi.org/10.31812/psychology.v1i.7585>
2. Мул С. Фрустрація як проблема психічного стану особистості. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: психологічні науки*. 2020. Т. 12, № 1. С. 193–203. URL: <https://doi.org/10.32453/5.v12i1.146>
3. Новак, А. А. Шлях до стійкості: формування фрустраційної толерантності у молоді засобами позитивної психотерапії. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*, 2024, № 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.2/14>.

4. *Екзистенційна та гуманістична психологія*: навч. посібник / І. М. Зварич, Г. В. Чуйко, Т. А. Колтунович; за наук. ред. В. Г. Панка. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. 496 с.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Які три ключові навички відпрацьовуються в консультативному інтерв'ю з емоційним інтелектом?
2. Сформулюйте приклад прямого питання, яке психолог може задати клієнту щодо його почуттів.
3. Як психолог здійснює відображення почуттів клієнта, якщо клієнту важко вербалізувати їх самостійно?
4. Поясніть механізм приєднання почуттів психолога до почуттів клієнта. Наведіть приклад діалогу.
5. Чому почуття психолога при приєднанні мають бути конгруентними, але не дублюватися?
6. Як емоційно забарвлені слова (прийменники, прислівники, прикметники, дієслова) допомагають у розпізнаванні емоційних переживань клієнта?
7. Яке значення має уточнення емоційно насиченого слова в діалозі з клієнтом?
8. Що таке психофізіологічний патерн емоції?
9. Наведіть приклад, коли амбівалентність може стимулювати активність.
10. Що означає «заблокована емоція» і до чого вона веде у роботі психолога?
11. У чому полягає особливість «розшифрування» заблокованої емоції замість простого «дозволу» її прожити?
12. Яке значення має локалізація емоції в тілі?
13. Як «підкреслення» допомагає уточнити відчуття клієнта?
14. Опишіть роль невербальних реакцій співрозмовника в діагностиці істинних почуттів.
15. Що найбільш інформативне у невербальній поведінці клієнта?
16. Чому важливо звертатися до імені клієнта в процесі фокусування переживань?
17. Опишіть, як психолог може використовувати емоційно забарвлені слова клієнта для виявлення прихованих переживань.
18. Наведіть приклад діалогу, де психолог уточнює емоційно насичене слово, щоб вивести клієнта на глибший рівень обговорення.
19. Яке значення має фокусування переживань на клієнті в консультуванні?
20. Чому повторення імені клієнта важливе для індивідуалізації та підсилення інтимності контакту?
21. Які елементи невербальної поведінки слід відслідковувати психологу для розуміння істинних почуттів клієнта?

22. Чому розбіжність між вербальним повідомленням і невербальною поведінкою є найбільш інформативною?
23. Опишіть, як амбівалентність може стимулювати активність у людини.
24. Які «захисні ігри розуму» можуть вмикатися при сприйнятті почуття страху як загрози?
25. Чому важливо розуміти, що стоїть за заблокованою емоцією, а не просто дозволити її прожити?
26. Як психолог допомагає клієнту визначити зміст незадоволеної потреби або цінності, яка «заблокована» емоцією?
27. Яка мета використання підкреслення в діалозі з клієнтом?
28. Наведіть приклад, як психолог може «провокувати» клієнта до змін, якщо той відмовляється працювати з емоцією.
29. У чому полягає екологічність роботи психолога за схемою «прибирання захисного механізму»?
30. Як психолог може допомогти клієнту ідентифікувати емоцію, якщо клієнту це важко?
31. Наведіть приклад діалогу, що демонструє відображення почуттів психологом.
32. Які питання можна використати для прояснення тілесних відчуттів клієнта, пов'язаних з емоцією?
33. Як психолог може стишувати голос і говорити повільніше для налагодження контакту?
34. Що робити, якщо під час консультації з'являється супротив клієнта?
35. Як психолог допомагає клієнту визначити пріоритети серед виявлених потреб?
36. Які умови створює психолог, якщо клієнт вирішує «залишити» емоцію, а не працювати з нею?
37. Опишіть перший крок образної роботи з емоціями.
38. У чому полягає мета трансформації образу в роботі з емоціями?
39. Чому в образній роботі важливо акцентувати увагу на тілесних відчуттях клієнта?
40. Які питання можна використовувати, щоб допомогти клієнту зануритися у стан переживання образу?
41. Що означає «дії відбуваються спонтанно» в контексті образної роботи? Яка задача психолога в цьому випадку?
42. Як психолог підштовхує до продовження дії, якщо образ змінюється спонтанно?
43. Що робити, якщо дія не відбувається, і образ залишається «статичним»?
44. Як працювати з бажанням клієнта, якщо він «не хоче змінювати» емоцію?
45. Що дає розуміння мотиву клієнта, який відмовляється «відпустити» емоцію?
46. Як психолог діє, якщо клієнт «хоче змінити, звільнитися» від емоції?
47. Який може бути результат образної роботи з емоціями?
48. Опишіть, як психолог може використовувати уповільнення мови та заплущення очей для введення клієнта в трансний стан в образній роботі.

49. Наведіть приклад питання, яке психолог може задати, щоб підштовхувати клієнта до продовження дії образу.
50. Опишіть покроково, як психолог має працювати з образом клієнта після перегляду відео.
51. Які два шляхи розвитку подій можливі після занурення клієнта у стан переживання образу?
52. У чому полягає техніка безпеки «Основний акцент – відчуття в тілі»?
53. Чому психологу заборонено «називати» емоцію клієнта?
54. Поясніть принцип «Повна заборона на інтерпретацію образу: ми тільки розпитуємо».
55. У яких випадках психолог дає «дозвіл» клієнту на дії, що протидіють соціальним нормам?
56. Що потрібно зробити, якщо клієнт хоче щось зруйнувати/позбутися в рамках фантазії?
57. Як діяти, якщо клієнт відчуває себе погано фізично під час роботи?
58. Який стан клієнта свідчить про «завершення» роботи з образом?
59. Які «екстра-, інтро-, пропріосенсорні» відчуття має деталізувати клієнт під час проговорювання образу?
60. Які питання психолог може використовувати, щоб зрозуміти мотив клієнта, який не хоче змінювати емоцію?

5. Оцінювання

Оцінювання успішності здобувачів вищої освіти з цієї дисципліни ґрунтується на інтегральній системі, що охоплює активну участь в аудиторній роботі, результати поточного засвоєння теоретичного матеріалу, а також підсумковий контроль.

Контроль знань передбачає два основні види: поточний, який здійснюється впродовж усього семестру, та підсумковий, що проводиться наприкінці вивчення дисципліни.

Допуск до підсумкового контролю обумовлюється повним та своєчасним виконанням здобувачем усіх завдань, передбачених робочою програмою дисципліни, включно із завданнями практичних занять та самостійної роботи. Для оцінювання застосовуються різноманітні методи, зокрема: систематичне спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, а також різні форми письмового та стандартизованого тестового контролю.

Формою підсумкового контролю виступає залік.

Правила нарахування балів: максимальна сума балів, яку здобувач може отримати за дисципліну, становить 100 балів. Автоматичне зарахування заліку можливе за умови набору здобувачем освіти не менше 60 балів. Цей показник відповідає оцінці «задовільно» за національною шкалою та оцінці «Е» за системою ECTS. У випадку, якщо студент набрав менше 60 балів, складання іспиту є обов'язковим. Іспит проводиться у форматі тестування (перелік питань для підготовки надається). Здобувачі освіти, які набрали 60 балів і більше, мають

право складати іспит за власним бажанням з метою покращення отриманої оцінки. Детальний розподіл балів за кожним тематичним модулем:

Теми	Максимальна оцінка на практичному занятті для денної форми	Максимальна оцінка за СРС для денної форми навчання	Максимальна оцінка на практичному занятті для заочної форми навчання	Максимальна оцінка за СРС для заочної форми навчання
1	2	4	4	8
2	2	4	4	8
3	2	4		
4	2	5	4	8
5	2	5		
6	2	4	4	8
7	2	4		
8	2	5	4	8
9	3	5		
Підсумок	20	40	20	40
Залік	40		40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
82-89	добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74		D	непогано
60-66	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання

Формування підсумкової семестрової оцінки здійснюється шляхом інтеграції балів, набраних здобувачем освіти за результатами поточної навчальної діяльності протягом семестру та за підсумками екзаменаційного випробування. Отримана інтегрована оцінка в обов'язковому порядку відображається в екзаменаційній відомості та відповідних секціях індивідуального навчального плану студента. У випадку отримання незадовільного результату, здобувачі вищої освіти мають право на повторне складання іспиту або заліку, проте не більше двох разів для кожного навчального компонента. При цьому перше повторне складання проводиться безпосередньо

викладачем, а друге – спеціально сформованою комісією під керівництвом декана факультету.

6. Політика курсу

1. Взаємодія між викладацьким складом та здобувачами освіти у межах даної дисципліни ґрунтується на засадах прозорості, повноцінної доступності навчальних матеріалів, наукової достовірності поданої інформації, методичної обґрунтованості та взаємної відповідальності всіх суб'єктів освітнього процесу.
2. Ефективне опанування дисципліни вимагає від здобувачів освіти систематичної та ініціативної участі в кожному аудиторному занятті. Створення сприятливого академічного середовища під час лекцій та практичних занять забезпечується завдяки творчому підходу, готовності до конструктивної критики та активному стимулюванню академічної дискусії. Здобувачі зобов'язані здійснювати ретельну попередню підготовку, використовуючи рекомендовані літературні джерела. Обов'язкова присутність на заняттях та активність під час практичних робіт є важливою складовою успішного навчання, а систематичні пропуски або запізнення є неприпустимими.
3. Виконання самостійної роботи є обов'язковою передумовою для студентів, які навчаються за індивідуальною формою, тоді як для студентів стаціонарної форми навчання її обсяг визначається з урахуванням досягнення мінімально встановленої кількості балів. Усі завдання мають бути подані своєчасно: або безпосередньо під час відповідного практичного заняття, або через електронну платформу Google Classroom у визначені терміни. Несвоєчасне подання роботи призводить до застосування штрафних санкцій у вигляді зниження балів. Систематичне (понад три рази) порушення встановлених термінів подачі завдань може призвести до анулювання балів за відповідні роботи.
4. Здобувачам освіти рекомендовано вести щоденник для підготовки до занять, фіксуючи в них ключові результати саморефлексії.
5. Усі письмові роботи, виконані здобувачами освіти, зокрема есе, підлягають обов'язковій перевірці на плагіат. Слід зазначити, що плагіат є серйозним порушенням не лише академічних стандартів, а й чинного законодавства. Роботи, в яких виявлено понад 30% текстових запозичень без належного посилання, не будуть підлягати оцінюванню.
6. Під час дискусій, презентацій групових проектів та виконання тренінгових завдань активна участь усіх членів групи є імперативною. Здобувачі освіти повинні не тільки якісно виконувати поставлені завдання, а й бути здатними аргументовано обґрунтовувати власні рішення, пояснювати особливості реалізації та обстоювати отримані висновки.

7. Поведінка здобувачів освіти під час аудиторних занять регламентується загальноприйнятими правилами поведінки, встановленими для закладів освіти, та нормами соціальної взаємодії.
8. В умовах дистанційного навчання комунікація між викладачами та здобувачами освіти здійснюється із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема через мережу Інтернет та електронну пошту.
9. Здобувачі вищої освіти мають можливість отримати консультативну допомогу від науково-педагогічного працівника кафедри психології, який безпосередньо проводить заняття, або шляхом надсилання письмового запиту на електронну пошту деканату за адресою: dekanat@kibit.edu.ua.

ГУГЛ-КЛАС

<https://classroom.google.com/c/NzQ1Mjg2MzEyMDQw>